

Sprawozdanie z realizacji
Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na terenie Gminy Miasta Radomia za 2023 rok

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na 2023 rok został przyjęty do realizacji uchwałą Nr LXXXIX/850/2023 Rady Miejskiej w dniu 30 stycznia 2023 roku. Od wielu lat na terenie Radomia podejmowane są działania mające na celu pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Powyższy Program stanowi interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, działające na poziomie gminnym. Niniejsze sprawozdanie stanowi wynik monitoringu **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom za 2023 rok**. Celem głównym Programu było zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Radomia. Cel ten realizowany był w oparciu o cele szczegółowe:

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności usług.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów zawartych w Programie, wyznaczono i określono cztery podstawowe obszary wskazujące kierunki działania oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację:

- Profilaktyka i edukacja społeczna.
- Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
- Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Profilaktyka i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

- Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Gminy Miasta Radomia.
- Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn

i skutków przemocy w rodzinie poprzez współudział w zorganizowanych kampaniach społecznych piętnujących przemoc w rodzinie oraz udostępnianie plakatów, ulotek broszur dotyczących przemocy w rodzinie.

- Opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Realizatorzy działań:

1. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia

W dniach 25.11 – 10.12.2023 Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia zorganizował Kampanię Białej Wstążki „Nie bij, kochaj spokojnie”. Kampania Białej Wstążki (White Ribbon Campaign) to największa na świecie międzynarodowa kampania, mająca na celu zatrzymanie przemocy wobec kobiet. Jest skierowana głównie do mężczyzn i chłopców, którzy przypinają białą wstążkę do ubrania jako symbol sprzeciwu wobec przemocy stosowanej przez mężczyzn wobec kobiet, a także osobiste zobowiązanie noszącego ją mężczyzny, że nigdy nie będzie stosować, akceptować lub milczeć na temat przemocy wobec kobiet. Ogólne założenia kampanii międzynarodowej to zwrócenie uwagi na zjawisko przemocy domowej, zachęcenie do mówienia i kształtowanie postaw krytycznych wobec zjawiska, edukacja młodych ludzi, przede wszystkim mężczyzn na temat konstruktywnych sposobów wywierania wpływu i rozwiązywania konfliktów, kształtowanie nowego pokolenia, które żyje bez przemocy, z szacunkiem i w zgodzie z innymi. W ramach Kampanii „Nie bij, kochaj spokojnie” organizowanej przez Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia:

- mężczyźni przypinali białą wstążkę jako znak protestu przeciw przemocy wobec kobiet;
- w audycjach radiowych na antenie Radia Radom wypowiedzieli się przedstawiciele instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej, przemocy wobec kobiet – dyrektor Ośrodka Interwencji Kryzysowej i jednocześnie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia – Włodzimierz Wolski, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu – Marcin Gierczak, Zastępca Komendanta Miejskiego Policji - Pan Grzegorz Michorek i Naczelnik Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Radomiu – Paweł Lenarcik, kuratorzy Zespołów Kuratorskich Sądu Rejonowego w Radomiu – Pan Michał Nowak i Hubert Pieczeniak. W akcję włączyli się również radomscy sportowcy WKS Enea Czarni Radom, Radomiak i Hydro Track;
- w 3 placówkach tj.: Zespole Przeciwdziałania Przemocy MOPS Radom, ul. Grabowa 17, Ośrodku Interwencji Kryzysowej, ul. Malczewskiego 20 b, Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej, ul. Kościelna 14 b oraz w Zespołach Dzielnicowych KMP Radom: ul. Reja 5, Zielińskiego 13, Sycyńska 6 można było uzyskać informacje na temat pomocy świadczonej rodzinom doznającym przemocy;

- w dwóch placówkach oświaty – Zakładzie Doskonalenia Zawodowego (w dniu 1.12.2023) i Zespole Szkół Elektronicznych (w dniu 7.12.2023) odbyły się spotkania z młodzieżą dotyczące tematyki przeciwdziałania przemocy
- uczniowie Zespołu Szkół Plastycznych w Radomiu przygotowali plakaty dotyczące tematyki przeciwdziałania przemocy. W dniu 8 grudnia 2023 o godz. 11.00 w Kamienicy Deskurów nastąpiło otwarcie wystawy prac uczniów przy udziale radomskich mediów podsumowujące kampanię „Białej Wstążki”.
- Patronat medialny objęło Radio Radom, a ambasadorem akcji był Szymon Wydra.

2. Komenda Miejska Policji w Radomiu

W okresie od dnia 1 stycznia 2023 roku do dnia 31 grudnia 2023 roku na terenie Gminy Miasta Radomia funkcjonariusze Policji przeprowadzili 660 interwencji domowych związanych z przemocą domową. Wypełnionych zostało 640 formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę oraz 20 dotyczących kolejnych przypadków przemocy domowej w trakcie trwającej procedury. Przemocą domową dotkniętych zostało 805 osób, w tym 571 kobiet (551 - do 65 roku życia, 20 - od 66 roku życia), 88 mężczyzn (76 - do 65 roku życia, 12 - od 66 roku życia) i 146 małoletnich. Wśród osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie odnotowano 383 osoby będące pod wpływem alkoholu: 361 mężczyzn i 22 kobiety. 6 mężczyzn stosowało przemoc domową, będąc pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu. W Pomieszczeniu dla Osób Zatrzymanych Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu zatrzymano 216 sprawców przemocy domowej, w tym 206 mężczyzn i 10 kobiet. Na skutek zachowań przemocowych 5 dzieci zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej. Osoby, wobec których istniało podejrzenie, że dopuszczają się przemocy w rodzinie stosowali różne formy przemocy. W 420 przypadkach stwierdzono przemoc fizyczną, w 624 przemoc psychiczną, w 1 przemoc seksualną, również w 1 przypadku przemoc ekonomiczną. Ponadto 458 osobom doznającym przemocy domowej udzielono pomocy.

W okresie od 25.11.2023 roku do 10.12.2023 roku policjanci włączyli się w kampanię „Białej Wstążki” mającej na celu zatrzymanie przemocy wobec kobiet.

3. Prokuratura Rejonowa Radom – Wschód i Prokuratura Rejonowa Radom – Zachód

W ramach codziennych dyżurów prokuratorzy przyjmowali interesantów w poniedziałki w godz. 9.30 – 17.00, a od wtorku do piątku w godz. 9.30 – 14.30, udzielając pomocy w zakresie uregulowań prawnych oraz kierując do specjalistycznych ośrodków zajmujących się przemocą w rodzinie. W ramach działalności pozakarnej do Sądu Rodzinnego w oparciu o przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego skierowano 16 wniosków o pozbawienie władzy rodzicielskiej (przeprowadzono 64 postępowania) oraz 2 pozwy o podwyższenie alimentów (przeprowadzono 18 postępowania). Ponadto w oparciu o przepisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przeprowadzono 47 postępowania i skierowano 4 wnioski do Sądu o nałożenie obowiązku

poddania się leczeniu odwykowemu.

4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W 2023 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zostało zgłoszonych 326 osób. Do leczenia zmotywowano 58 osób, 228 spraw zostało zawieszonych do pierwszej interwencji, 11 spraw zostało umorzonych, 173 osoby zostały skierowane na badania przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, z czego biegłe sądowe wydały 102 opinie. W 171 przypadkach GKRPA skierowała wnioski do Sądu Rejonowego, III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu:

- 21 wniosków o wgląd w sytuację rodziny,
- 150 wniosków o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.

5. Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych oraz Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującego Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich

Informacje na temat zjawiska przemocy domowej są przekazywane na różnego typu spotkaniach służbowych, zebraniach Zespołów, trafiają także do kadry kuratorów społecznych. Rozprowadzano informatory i ulotki dla osób stosujących przemoc oraz dla osób pokrzywdzonych. Kuratorzy brali udział w Kampanii „Białej Wstążki”.

Kuratorzy zawodowi na bieżąco przesyłali informacje o każdym sprawcy przemocy objętym postępowaniem wykonawczym do Komendy Miejskiej Policji w Radomiu. Dane te następnie trafiały do właściwych dzielnicowych co pozwalało uzyskać informację dotyczącą ilości osób skazanych prawomocnymi wyrokami za przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie.

6. Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Radomiu

W 2023 roku prowadzono działania mające na celu podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości wśród dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli, upowszechnienie informacji na temat zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie oraz skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów prawa:

- systematyczne poszerzanie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- realizacja programów profilaktyczno- wychowawcze: „ O agresji inaczej” skierowany, program przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci i dorosłych „Naucz się mówić Nie” oraz projekcja filmu „Przemoc i agresja, jak się jej przeciwstawić”;
- poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie – Procedura Niebieskie Karty dostępna w placówce w kąci dla rodziców;
- wdrażanie procedury „Procedura postępowania z dzieckiem sprawiającym trudności wychowawcze”;
- przeprowadzenie zajęć na temat „Prawa i obowiązki dzieci” w każdej grupie wiekowej;

- realizacja elementów programu „Narkotyki albo życie”;
- opracowanie procedury „Standardy Ochrony małoletnich”;
- spotkania z rodzicami w trakcie postępowań sądowych;
- diagnoza środowiska szkolnego ankietą „Zagrożenia współczesnego życia”;
- podczas zebrań grupowych z rodzicami przekazywano informacje na temat przemocy w rodzinie, podawano numery telefonu dla ofiar przemocy oraz adres e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info. Umieszczano na tablicach ogłoszeń informacji dotyczących przemocy domowej.;
- realizacja zajęć „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej” - rozwijanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami;
- realizacja projektu „Czas Kobiet” w ramach Olimpiady Zwolnieni z Teorii;
- umieszczenie na tablicach ogłoszeń informacji dotyczących przemocy domowej;
- udostępnienie rodzicom numerów telefonów w celu uzyskania wsparcia, pomocy psychologicznej, informacji o możliwości uzyskania pomocy najbliższej miejsca zamieszkania, informacji o obowiązujących w Polsce przepisach i procedurach oraz o placówkach udzielających pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie;
- prowadzenie wśród dzieci profilaktyki w zakresie agresji i przemocy poprzez organizację pogadarek z wychowawcami, rozmów dyscyplinujących;
- rozpoznawanie środowiska rodzinnego wychowanków/uczniów poprzez wywiady i rozmowy z rodzicami oraz obserwacje;
- rozwijanie pozytywnych relacji społecznych między wychowankami, wzmacnianie zachowań prospołecznych;
- realizacja zajęć obejmujących tematykę agresji słownej, fizycznej, internetowej;
- rozpoznawanie sytuacji wychowanków niedostosowanych społecznie z rodzin niewydolnych wychowawczo;
- realizacja projektu „Chronimy dzieci” przy współpracy z Fundacją Dajemy dzieciom siłę;
- realizacja projektu „Adwokatura przeciwko przemocy”;
- realizacja warsztatów profilaktycznych „Hejt i zachowania w Internecie”;
- zajęcia psychoedukacyjne „Rozmowa ma moc” w ramach współpracy i kontynuacji udziału szkoły w projekcie „Młode głowy”;
- zajęcia indywidualne o charakterze terapeutycznym na temat radzenia sobie z emocjami, napięciem i stresem;
- realizacja ogólnopolskiego programu „W służbie prawu”;
- organizacja wydarzeń charytatywnych - zachęcanie uczniów do pracy w wolontariacie;
- współpraca z Zakładem Karnym z Żytkowicach, Aresztem Śledczym w Radomiu - prelekcje dla młodzieży z zakresu odpowiedzialności karnej, spotkania dla młodzieży na terenie aresztu;
- organizacja w szkole „Międzynarodowego Dnia bez Przemocy” w formie kampanii w szkolnych mediach;
- udział szkoły w projekcie „Bezpieczny konsument w cyfrowym świecie”;

- realizacja projektu „Stop przemocy”;
- udział w konferencji „Nie hejtuję-reaguję”;
- udział w szkoleniu „Żyj pełnią życia bez uzależnień”, „Weź nie hejtuj - chodź się przytul”;
- udział nauczycieli i rodziców w programie szkoleniowym online EduAkcja „Przemoc i cyberprzemoc rówieśnicza”;
- zajęcia z uczniami nt. odpowiedzialności karnej w ramach ogólnopolskiej akcji edukacyjnej „Adwokaci rozjaśniają prawo”;
- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno - społeczne, w tym umiejętność rozwiązywania konfliktów bez agresji oraz rozwijające wiedzę i umiejętność rozpoznawania przemocy, reagowania w sytuacji zagrożenia;
- zajęcia profilaktyczno – wychowawcze realizowane przez pedagoga i psychologa służące podniesieniu kompetencji społecznych i świadomości prawnej uczniów, w tym zajęcia z zakresu relacji interpersonalnych, radzenia sobie ze stresem, konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.
- zajęcia z uczniami na temat możliwości pomocy w sytuacji kryzysu, sposobów radzenia sobie z trudnościami i problemami, komunikacji interpersonalnej;
- warsztaty i prelekcje w ramach realizacji programu profilaktycznego „Alternatywne formy spędzania wolnego czasu przeciw uzależnieniom młodzieży”;
- zajęcia dla rodziców z cyklu „Szkoła dla Rodziców SOSW”:
 - uzależnienia od Internetu i mediów społecznościowych.
 - Profilaktyka zdrowia psychicznego młodzieży – jak pomóc własnemu dziecku.
 - Rola rodziny w kształtowaniu podstaw tożsamości w rodzinie;
- realizacja projektu „Dopamina w zakresie profilaktyki zachowań behawioralnych”;
- współpraca ze świetlicą środowiskową Arka;
- zajęcia z przedstawicielami Policji „Odpowiedzialność nieletnich za popełniane czyny karalne”;
- realizacja programu profilaktycznego, wychowawczego i socjoterapeutycznego „Spójrz inaczej”;
- zajęcia edukacyjne w grupach przedszkolnych na temat „Moje emocje”, „Jesteśmy dziećmi i mamy swoje prawa”, „Słowa, które mogą ranić”;
- zajęcia edukacyjne prowadzone z wykorzystaniem plansz i filmów kampanii „Stop Agresji! Wiem , co czuje mój kolega”;
- cykl zajęć profilaktycznych „Agresji mówię kategorycznie NIE”;
- realizacja zajęć mających na celu rozwijanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami oraz propagowanie konstruktywnych sposobów rozładowywania napięć;
- systematyczna współpraca z kuratorami sądowymi;
- udział uczniów w zajęciach online prowadzonych przez specjalistów i współpracowników biura Rzecznika Praw Dziecka przedstawienie praw i obowiązków dziecka oraz systemu pomocy w przypadku stosowania przemocy, uruchomienia Dziecięcego Telefonu Zaufania oraz dedykowanego czatu internetowego;
- promowanie właściwych wzorców życia rodzinnego;

- realizacja Kampanii Biała Wstążka – przeciw przemocy wobec kobiet;
- konsultacje i indywidualne rozmowy wspierające dla rodzin potrzebujących pomocy psychologiczno - pedagogicznej;
- pedagogizacja rodziców w obszarze stosowania metod wychowawczych pozbawionych agresji i przemocy;
- realizacja zajęć z programu wychowawczo – profilaktycznego „Lustro”, „Przyjaciele Zippiego”, „Godzina dla Młodych Głównych”;
- badania ankietowe skierowane do rodziców i uczniów oraz nauczycieli: Ankieta informacyjno - wychowawcza dla rodziców uczniów, Poczucie bezpieczeństwa na terenie szkoły, Prawa dziecka i prawa ucznia w szkole.
- prowadzenie bazy adresów placówek wspomagających w sytuacji problemu przemocy rodzinnej;
- uwzględnianie tematyki dotyczących przeciwdziałania przemocy w miesięcznych planach pracy opiekuńczo – wychowawczo - kształcącej;
- wprowadzenie „Kodeksu Przedszkolaka”;
- zajęcia, rajdy, festyny integracyjne dla dzieci, młodzieży i ich rodzin celem propagowania wspólnego spędzania czasu wolnego od przemocy i nałogów;
- udzielanie wsparcia psychologicznego na terenie placówki;
- monitoring zachowań uczniów pod kątem frekwencji oraz osiągnięć i niepowodzeń szkolnych;
- zajęcia dotyczące podniesienia świadomości młodzieży życia bez przemocy;
- działalność anonimowej skrzynki zaufania, skrzynki bezpieczeństwa na terenie szkoły;
- informacje i plakaty dotyczące przemocy domowej umieszczone w widocznych miejscach na terenie szkoły, gabloty informacyjne;
- obecność w widocznych miejscach na terenie szkoły plakatów dotyczących miejsc, do których można się udać w razie problemów - Niebieska Linia, Telefon Zaufania Komendy Głównej Policji, Caritas Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Ośrodki Interwencji Kryzysowej;
- realizacja programu wspierania zdrowia psychicznego uczniów „Szkoła Myślenia Pozytywnego”;
- zajęcia na temat refleksyjności i umiejętności dostrzegania dobra w swoim życiu - przygotowanie podcastów, memów, prezentacji, filmów;
- prowadzenie zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Kierunki działań:

- Realizacja zadań przez Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia.
- Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” przez uprawnione podmioty.
- Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez finansowanie:
 - punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
 - Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
 - terapii indywidualnej i grupowej dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i rodzinnego,
 - lokalnego telefonu zaufania.
- Współpraca podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz ośrodkach interwencji kryzysowej.
- Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez tworzenie odpowiednich warunków przesłuchań, m.in. przyjazne pokoje.
- Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia w trybie art.12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Powyższe działania były realizowane przez:

1. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia

Z uwagi na nowelizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 9 marca 2023 roku należało w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, tj od 22 czerwca 2023 roku powołać nowe Zespoły Interdyscyplinarne. W tym celu w dniu 26 czerwca 2023 roku Rada Miejska przyjęła uchwałę Nr XCIX/949/2023 w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego (Dz. Urz. Woj. Maz. Z 2023 r., poz. 7813). W ślad za uchwałą wystąpiono do podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 - 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, o wskazanie przedstawicieli, którzy wejdą w skład Zespołu Interdyscyplinarnego. Na tej podstawie zostały podpisane porozumienia pomiędzy Prezydentem Miasta a poszczególnymi podmiotami. W dniu 6 września 2023 roku Zarządzeniem Nr 4809/2023 Prezydent Miasta powołał Zespół Interdyscyplinarny działający na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Siedziba Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia mieści się przy ul. Grabowej 17, 26 – 600 Radom, tel. 48 360 89 40, e-mail przemoc@mops.radom.pl W związku z powyższym straciło moc Zarządzenie Nr 262/2015 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 10

marca 2015 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie ze zmianami.

W I półroczu 2023 roku odbyły się dwa spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego: 29 marca i 21 czerwca 2023 roku. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia w nowym składzie w II półroczu 2023 roku spotkał się 22 września i 22 listopada 2023 roku. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia podczas pierwszego spotkania po zmianach, we wrześniu dokonał wyboru Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego i Zastępcy Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Podczas spotkania w listopadzie został przyjęty Regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia, określający sposób funkcjonowania Zespołu oraz tryb powoływania grup diagnostyczno – pomocowych. Ponadto w 2023 roku Zespół monitorował realizację:

- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia na 2023 rok;
- Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia na lata 2021 – 2025;
- Programu oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia na lata 2021 – 2025.

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Jednym z najważniejszych celów pomocy społecznej jest zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, których osoby i rodziny nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna jest udzielana ze szczególnym uwzględnieniem przypadków przemocy domowej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej zapewnia obsługę organizacyjno - techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia. Z ramienia MOPS Radom zadanie to nadal jest realizowane przez Zespół Przeciwdziałania Przemocy. Do podstawowych zadań pracowników socjalnych należało prowadzenie pracy socjalnej w ramach, której podejmowali oni czynności związane z udzieleniem wsparcia osobom doznającym przemocy. Praca socjalna w tym zakresie to przede wszystkim działania jakie podejmuje pracownik socjalny wywiązując się z uzgodnień dokonanych w trakcie pracy w grupie roboczej/ diagnostyczno - pomocowej. Zadaniem pracowników socjalnych jest nie tylko monitorowanie środowiska w celu zapobiegania nieprawidłowości, ale również wzmocnienie jakiegoś udziela osobie doznającej przemocy. Ponieważ MOPS jest jednocześnie placówką poradnictwa specjalistycznego do dyspozycji osób doświadczających przemocy są również zatrudnieni psychologowie, którzy udzielali wsparcia poprzez prowadzenie indywidualnego poradnictwa.

Procedura „Niebieskie Karty” w 2023 roku była realizowana w oparciu o przepisy dotychczasowe, jak i w oparciu o nowelizację ustawy, zgodnie z którą w ciągu 6 miesięcy, tj. dnia 6 września 2023 roku zostało ogłoszone nowe Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie realizacji procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta. Rozporządzenie weszło w życie w dniu 28 września 2023 roku. W 2023 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Radomia wpłynęło 748 formularzy „Niebieska Karta – A”, z czego:

- 725 procedur „NK” zostało skierowanych do stałych grup roboczych/grup diagnostyczno - pomocowych przy Zespole Przeciwdziałania Przemocy,
- 8 procedur „NK” zostało odesłanych do właściwego miejscem zamieszkania Zespołu Interdyscyplinarnego,
- w 15 przypadkach działania były podejmowane w ramach współpracy w oparciu o formularz „Niebieska Karta – D” z osobami, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Spośród 725 procedur „Niebieskie Karty” między innymi:

- 83 formularzy „Niebieska Karta - A” przekazano do wykorzystania w działaniach podejmowanych w rodzinie w ramach już funkcjonującej grupy roboczej/diagnostyczno - pomocowej (ponownie podpisany formularz „Niebieska Karta – A” w trakcie pracy grupy roboczej/diagnostyczno - pomocowej);
- w 49 przypadkach została po raz kolejny wszczęta procedura „Niebieskie Karty” w rodzinie, pomimo już zakończonego postępowania;
- 72 procedury „Niebieskie Karty” dotyczyły przemocy wobec dzieci, a w 48 przypadkach także dzieci obok osób dorosłych

W myśl znowelizowanej ustawy KAŻDY MAŁOLETNI BĘDĄCY ŚWIADKIEM PRZEMOCY JEST OSOBĄ DOZNAJĄCĄ PRZEMOCY DOMOWEJ

- w 10 przypadkach procedura „Niebieskie Karty” została wszczęta wzajemnie przez członków rodziny;
- 43 procedury „Niebieskie Karty” dotyczyły osób starszych powyżej 67 roku życia.

Podmiotami wszczynającymi procedurę „Niebieskie Karty” były:

- Policja – 664,
- Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – 47,
- Ochrona zdrowia - 8,
- Oświata – 27,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 2.

W 2023 roku podczas 1811 spotkań grup diagnostyczno – pomocowych (do 22.09.2023 stałe grupy robocze) wypełniono 567 formularze „Niebieska Karta - C” i 529 formularze „Niebieska Karta - D”. Zakończono 834 procedury „Niebieskie Karty”: 752 na skutek ustania przemocy w rodzinie oraz uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej, w 82 przypadkach wobec braku zasadności podejmowanych działań.

Art 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na pracownika socjalnego, obowiązek zapewnienia dziecku ochrony w sytuacji zagrożenia jego zdrowia i życia w związku z przemocą domową. Decyzję taką pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem policji oraz lekarzem. W 2023 roku na podstawie art. 12 a zostało zabezpieczonych 19 dzieci z 10 rodzin.

Ponadto w 2023 roku MOPS w Radomiu obsługiwał telefon zaufania Radomską Pomoclinię 800 900 007. Od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30 dyżur

pełnili specjaliści pracownik socjalny, psycholog, pedagog, prawnik, którzy udzielili **8** porad głównie dotyczących zagadnień związanych ze świadczeniami rodzinnymi, w dalszej kolejności przemocy, problemów z uzależnieniem członka rodziny i problemów z zakresu prawa.

3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu realizował zadania związane z obszarem przemocy w rodzinie. Głównym zadaniem Ośrodka było pomaganie ofiarom przemocy domowej, polegające na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania, czy też zmiany życiowe. Jest to zadanie, które określa udaną pomoc czyli taką, która doprowadza do całkowitego ustania przemocy.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2023 roku zapewniał kompleksową pomoc, na którą składały się: interwencja kryzysowa, terapia, konsultacje i poradnictwo. Do OIK wpłynęło 835 spraw:

Kategoria spraw wnoszonych do Ośrodka	2023 rok
Przemoc fizyczna i psychiczna	770
Molestowanie seksualne	5
Alkoholizm	102
Sprawy rozwodowe	22
Sprawowanie opieki nad dziećmi	23
Komunikacja w rodzinie	45
Sprawy socjalne	16
Zaburzenia emocjonalne, stany depresyjne	131
Myśli i próby samobójcze	43
Inne:	
• dzieci pozostawione bez opieki	2
• ucieczki z domu nieletnich	16
• wyrzucenie z domu	3
• dopalacze	9
• handel ludźmi	2

Ośrodek prowadził działalność ambulatoryjną oraz hostelową przeznaczoną dla

kobiet z dziećmi poszkodowanymi na skutek przemocy w rodzinie. Interwencja kryzysowa dotyczyła zatrzymania aktów przemocy, udzielenia bezpiecznej formy pomocy ofiarom, a w niektórych przypadkach łączyła się z odizolowaniem ofiary od sprawcy i umieszczeniem jej w części hostelowej Ośrodka. W 2023 roku w części hostelowej przebywało 7 kobiet i 10 dzieci.

W każdym z przypadków trafiających do Ośrodka niezmiernie ważnym było dostrzeżenie problemu, potraktowanie go jako źródła cierpienia, zagrożenia oraz dysfunkcji człowieka i rodziny. Z różnych form pomocy indywidualnej skorzystało 1128 osób:

- z terapii psychodynamicznej - 12 osób;
- z rozmów terapeutycznych – 410 osób;
- z porad prawnych – 411 osób;
- z porad psychopedagogicznych - 232 osoby;
- ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego – 63 osoby.

Indywidualne sesje terapeutyczne prowadzone były w przypadkach, w których konieczna było dogłębna analiza psychologiczna obejmująca zachowania, sytuację, źródła problemu oraz wzmocnienie poczucia własnej wartości ofiary i przywrócenia równowagi psychicznej, bez których ofiara nie byłaby w stanie poradzić sobie korzystając jedynie z form wsparcia grupowego, czy też instytucjonalnego.

W 2023 roku OIK prowadził telefon zaufania **19288**, jak również obsługiwał w godz. 15.30 – 21.00 Radomską Pomoclinię **800 900 007**. Korzystając z tej formy zgłoszono łącznie 265 spraw. Specjaliści dyżurujący w Ośrodku udzielali porad dotyczących aktualnych i potencjalnych problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. Ta forma pomocy jaką jest telefon zaufania okazuje się istotna z uwagi na anonimowość. Ponadto w wielu przypadkach jest pierwszym krokiem ze strony ofiar przemocy w poszukiwaniu profesjonalnej pomocy.

4. Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej – Caritas Diecezji Radomskiej

Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Caritas Diecezji Radomskiej w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zmienił swoją nazwę na Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej. W 2023 roku Ośrodek realizował następujące działania:

I. prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, na które składały się

- poradnictwo i konsultacje psychologiczne/psychoterapeutyczne, które podjęło: 103 osoby (w tym: 88 kobiet, 15 mężczyzn) - pomogło osobom, które się zgłosiły w oglądzie własnej sytuacji, także związanej z nią emocjonalnych i psychicznych przeżyć, dalej w ukierunkowaniu na właściwą formę pomocy adekwatną do możliwości i potrzeb osób, służyło podjęciu decyzji, co do formy pracy tj. terapia wsparcia czy psychoterapia.

II. prowadzenie terapii i psychoterapii, na które składały się:

- terapia wsparcia - wzmocniła możliwości osobiste osób, które zgłosiły się po taką pomoc w 2023 roku, dzięki temu mogły one wychodzić szybciej z roli ofiary wprowadzając zmiany w swoje życie. Dzięki terapii wsparcia osoby mogły także zmieniać swój stosunek do samych siebie na tyle by traktować siebie z szacunkiem i oczekiwać od innych traktowania z godnością, mogły także poczuć, że mają wpływ na zmianę sytuacji, w której tkwiły i podejmować te zmiany;
- psychoterapia metodą psychoanalityczną i poznawczo - behawioralną - była procesem długotrwałej pracy, dzięki której osoby, które podjęły ten proces w 2023 roku, mogły dokonać wglądu we własne psychiczne funkcjonowanie i dostrzec przyczyny przeżywanych trudności emocjonalnych, czy problemów z jakimi miały do czynienia od dawna bądź od jakiegoś czasu, w takich formach, które mocno utrudniały im życie i funkcjonowanie, udział w procesie psychoterapii posłużył temu, że u osób mógł się rozpocząć proces naprawiania skutków emocjonalnych i psychicznych spowodowanych przemocą oraz mogło nastąpić wzmocnienie ich osobistego funkcjonowania;
- grupowa terapia wsparcia - ta forma pomocy służyła w 2023 roku kobietom, które potrzebowały grupy do tego, by wzmocnić swoje możliwości i poczuć, że mają wpływ na zmianę sytuacji, w której tkwiły i podejmować te zmiany. Dzięki udziałowi w spotkaniach grupy wsparcia kobiety uzyskały wiarę w to, że mogą odmieniać swój los.

Terapię wsparcia oraz długoterminową psychoterapię odbyło 91 osób, w tym 78 kobiet i 13 mężczyzn. Grupową terapię wsparcia odbyło 8 kobiet.

Ogółem na przestrzeni 12 miesięcy w 2023 roku z ww. form pomocy oferowanych przez Ośrodek dla osób z doświadczeniem przemocy skorzystało 103 osoby, (w tym 88 kobiet, 15 mężczyzn). Zespół specjalistów Ośrodka Wsparcia w 2023 roku poprowadził 1427 spotkań - sesji psychoterapeutycznych, sesje terapii wsparcia, poradnictwa psychologicznego, gdzie czas spotkania jest ustalony na 45-50 minut oraz 24 spotkania dwugodzinne grupowe.

Realizacja ww. zadania publicznego w 2023 roku była kontynuacją form pomocowych realizowanych przez Caritas Diecezji Radomskiej od 2006 roku i przyczyniła się do profesjonalnego wsparcia mieszkańców naszego miasta, którzy z powodu różnych trudności emocjonalnych spowodowanych przemocą, sięgnęli po pomoc, a to z pewnością miało wpływ na dalsze ich zdrowie i życie. Z obserwacji Ośrodka Wsparcia wynika, że osoby korzystające z form pomocy w 2023 roku uzyskiwały zarówno świadomość problemu, wiedzę i realne spojrzenie na możliwości wyjścia z sytuacji kryzysowej, a także poczucie wpływu na własne życie i daną sytuację. Formy poradnictwa specjalistycznego oraz terapeutycznego stanowiły ochronę przed dalszym ranieniem oraz zabezpieczały przed pogłębianiem się kryzysu, a także wzmacniały osobowościowe i strukturalne możliwości oraz uwarunkowania osób dotkniętych przemocą, co służyło procesowi leczenia i podejmowaniu dalszego rozwoju.

5. Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Domowe Ognisko” w Radomiu

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Domowe Ognisko” w Radomiu pomagała osobom, małżeństwom i rodzinom w wychodzeniu z kryzysowych sytuacji. Udzielała wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego. Prowadziła terapię indywidualną, małżeńską, rodzinną. Prowadziła także kursy, szkolenia i konferencje, ukazując wartość małżeństwa i rodziny w perspektywie dobra małżonków, dzieci i krewnych.

W ramach pracy w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej „Domowe Ognisko” w 2023 roku w bezpośrednich rozmowach udzielono 533 porady. Ponadto udzielono 30 porad drogą elektroniczną i około 90 porad drogą telefoniczną. Z porad skorzystało 415 osób, w tym 53 małżeństwa i 18 rodzin. Przeprowadzono 122 terapie indywidualne, 18 terapii rodzinnych oraz zorganizowano 2 grupy wsparcia.

Głównymi problemami, z którymi spotykali się poszczególni specjaliści były:

- niewłaściwa komunikacja między małżonkami oraz rodzicami a dziećmi,
- uzależnienia: alkohol, narkotyki, hazard, Internet,
- przemoc fizyczną, ekonomiczną, psychiczną, seksualną wobec współmałżonka, dzieci,
- nieradzenie sobie ze stresem,
- bezradność w rozwiązywaniu konkretnych problemów,
- bezrobocie, bezradność w znalezieniu nowej pracy, złe relacje w pracy,
- bezdomność,
- negatywny wpływ na małżeństwo i rodzinę osób trzecich, szczególnie rodziców i teściów,
- negatywny wpływ na małżeństwo i rodzinę treści mediów,
- trudności w odbudowaniu relacji w rodzinie w czasie wychodzenia z kryzysów,
- niedojrzałość osób zawierających małżeństwo do podejmowania istotnych obowiązków małżeńskich i rodzinnych,
- zdrady,
- trudności w wychodzeniu z kryzysów po zdradzie małżeńskiej,
- problemy około rozwodowe,
- niedojrzałość psychiczna, emocjonalna do pełnienia ról małżeńskich i rodzicielskich,
- problemy wychowawcze w szkole,
- problemy związane z przebywaniem w domu w czasie epidemii COVID 19.

6. Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN

W Stowarzyszeniu KARAN realizowane są od kilkudziesięciu lat programy na rzecz rodzin, w których występuje przemoc. Jednym z nadrzędnych celów była poprawa jakości życia i funkcjonowania społecznego beneficjentów, którzy zgłosili się po pomoc, wspieranie rozwoju i zasobów własnych oraz psychoedukacja i udzielenie informacji, przekazywanie materiałów informacyjno - edukacyjnych w postaci ulotek dotyczących zagrożeń związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych zarówno przez młodzież,

dorośli, osoby starsze. Informowaliśmy o miejscach i instytucjach pomocowych na terenie Gminy Miasta Radomia. Bezpłatne działania zrealizowane w projekcie, zostały prowadzone przez specjalistów według celów szczegółowych założonych do każdego z działań w programach realizowanych przez Stowarzyszenie.

W Stowarzyszeniu Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN Punkt Konsultacyjny ul. Pułaskiego 9 w Radomiu zrealizowano:

- Program profilaktyki selektywnej „WŁASNY WYBÓR”
- Programy wspomagające proces terapeutyczny i rehabilitacyjny osób uzależnionych od narkotyków/dopalaczy oraz członków ich rodzin
- Prowadzenie Rodzinnej Poradni Specjalistycznej
- Program terapii kierowany do osób używających szkodliwie i uzależnionych od konopi oraz ich rodzin i ich bliskich.

7. Stowarzyszenie MONAR

Stowarzyszenie prowadzi specjalistyczną poradnię rodzinną. Podczas prowadzenia terapii pacjenci otrzymują informację o negatywnych konsekwencjach stosowania przemocy. Poprzez psychoterapię uczą się kontroli nad agresywnymi zachowaniami, umiejętności prospołecznych. W poradni osoby uzależnione bądź członkowie ich rodzin uzyskiwali wsparcie w motywacji i podejmowaniu dalszych działań umożliwiających poprawę jakości ich życia. Ponadto poradnia rozpowszechniała informacje o instytucjach i możliwościach otrzymania pomocy przez osoby doświadczające i stosujące przemoc. Z pomocy poradni skorzystało 170 osób, udzielono 385 porad indywidualnych oraz porad rodzinnych.

8. Stowarzyszenie „Kobiety dla Radomia”

Do Specjalistycznej Poradni Rodzinnej zgłosiło się 39 kobiet, które były ofiarami przemocy domowej. Otrzymały wsparcie psychologiczne poprzez kontakt indywidualny.

9. Stowarzyszenie na rzecz wspierania rodzin „Nowe Perspektywy”

Stowarzyszenie na rzecz wspierania Rodzin „Nowe Perspektywy” realizowało program w ramach Centrum Wspierania i Edukacji Rodzin. Głównym celem realizacji zadania było szeroko pojęte, wieloaspektowe, specjalistyczne poradnictwo ukierunkowane na wsparcie rodzin oraz ich członków w rozwiązywaniu istniejących problemów związanych z przemocą, nadużywaniem alkoholu oraz innych środków odurzających, problemami emocjonalnymi, a także dotyczących poprawy relacji rodzinnych i społecznych. W ramach działań Stowarzyszenie udzielało wsparcia rodzinom w sytuacjach problemowych. Zapewniało beneficjentom dostęp do poradnictwa specjalistycznego, z którego mogły korzystać całe rodziny, co często przekładało się na poprawę relacji i więzi w rodzinie.

Poradnictwa i wsparcia specjalistycznego udzielali m.in.:

- terapeuta uzależnień i współuzależnień
- psycholog
- terapeuta rodzin
- specjalista w zakresie profilaktyki społecznej i resocjalizacji
- prawnik
- psychiatra.

Dodatkowo, aby zwiększyć zasięg wsparcia udzielano go również w formie zdalnej: on-line i telefonicznie. W celu zapobiegania problemom przeprowadzone zostały również zajęcia grupowe – grupa wsparcia oraz odbywały się prelekcje i warsztaty – zajęcia podnoszące kompetencje społeczne oraz wychowawczo – opiekuńcze dla dorosłych i dla dzieci.

W ramach pracy, Centrum Wspierania i Edukacji Rodzin udzieliło:

- 1027 porad i konsultacji w formie indywidualnej, z czego skorzystało 120 osób
- z grupy wsparcia skorzystało 13 osób
- w warsztatach i prelekcjach uczestniczyło 95 osób.

Głównymi problemami z jakimi zgłaszali się beneficjenci były:

- Przemoc w małżeństwie i rodzinie.
- Problemy z uzależnieniami m.in. narkotyki, alkohol, dopalacze oraz uzależnienia behawioralne.
- Niewłaściwe relacje w małżeństwie i problem z komunikacją.
- Niewłaściwe relacje między rodzicami a dziećmi oraz między rodzeństwem.
- Bezradność w budowaniu właściwych relacji między małżonkami i dziećmi.
- Niedojrzałość psychiczna, emocjonalna do pełnienia ról małżeńskich i rodzicielskich,
- Problemy wychowawcze w szkole.
- Bezradność, bezrobocie.
- Zdrady i trudności w wychodzeniu z kryzysów po zdradzie małżeńskiej.
- Problemy około rozwodowe, bezrobocie.

Dodatkowo w ramach prowadzenia Placówki Wsparcia Dziennego „Radosny Zakątek” objęto zajęciami 30 dzieci, które uczestniczyły w treningach umiejętności społecznych, zajęciach plastycznych, komputerowych, muzycznych i tanecznych. Brały udział w różnych warsztatach poza placówką, na terenie miasta Radomia. W ramach działań placówki konsultacji i wsparcia specjalistycznego dla dzieci i ich rodzin udzielali: psycholog, pedagog i logopeda.

10. Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Radomiu

Podejmowano następujące działania:

- monitorowanie i udzielanie odpowiedniego wsparcia: materialnego oraz psychologicznego;
- reagowanie w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń

fizycznych w przedszkolu;

- uczestniczenie psychologa/ pedagoga w pracy Zespołu ds. oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej przy współpracy z MOPS poprzez wgląd w sytuację szkolną ucznia, informowanie na bieżąco o sytuacji;
- organizacja pomocy materialnej dla osób z rodzin zagrożonych przemocą;
- konsultacje i indywidualne rozmowy psychologa/pedagoga szkolnego z uczniami/rodzinami uczniów potrzebującymi pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- zapoznanie rodziców z procedurą „Niebieskie Karty”;
- realizacja procedury „Niebieskie Karty”;
- działania mediacyjne w rodzinach uczniów;
- sporządzanie opinii na temat funkcjonowania ucznia, postępów w nauce;
- rozmowy z kuratorami uczniów;
- rozmowy mediacyjne w relacjach dziecko - rodzice;
- stałe monitorowanie sytuacji życiowej uczniów rodzin, w których doszło do zachowań przemocowych;
- szkolenie dla rodziców „Dlaczego warto wychowywać dzieci w granicach i normach. Technologie cyfrowe a dzieci”;
- wnioskowanie do sądu o wgląd w sytuację rodzinną ucznia;
- objęcie szczególną pieczęią dzieci z rodzin mających nadzór kuratora;
- współpraca z dzielnicowymi, MOPS, GOPS, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policją, Sądem Rodzinnym, kuratorami;
- obserwacja uczniów (wychowawcy, nauczyciele wychowania fizycznego) w celu diagnozy działań przemocowych;
- bieżące wsparcie specjalistów na terenie placówek oświatowych;
- rozmowy z rodzicami, których dzieci przejawiały różnorodne problemy wychowawcze;
- kierowanie do punktów konsultacyjnych uczniów i rodziców;
- udostępnienie materiałów psychoedukacyjnych dla rodziców;
- realizacja programu „Myślę pozytywnie”;
- realizacja programu profilaktyczno-wychowawczego ze szczególnym zwróceniem uwagi na zadania z zakresu rozwijania asertywności uczniów, naukę właściwych postaw społecznych i dojrzałości emocjonalnej.

11. Fundacja Instytut Spraw Publicznych

Fundacja Instytut Spraw Publicznych prowadziła Specjalistyczną Poradnię Rodzinną.

- Do prawników zgłaszały się osoby z różnymi zagadnieniami w szczególności: skierowanie na przymusowe leczenie, rozdzielność majątkowa z datą wsteczną,

alimenty – konsekwencje niepłacenia alimentów, przekazywanie wynagrodzenia bezpośrednio do rąk drugiego małżonka, szeroko rozumiana przemoc, rozwiązanie małżeństwa i separacja, upadłość konsumencka, sprawy z zakresu eksmisji, egzekucja komornicza, sprawy dotyczące świadczeń z MOPS-u. W sprawach przed sądem sporządzano projekty pism o zwolnienie z kosztów sądowych, ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym, wniosków o ogłoszenie upadłości konsumenckiej. Podczas spotkań z prawnikiem - radcą prawnym w razie zauważenia potrzeby i wyrażenia chęci przez beneficjenta proponowano możliwość spotkania z psychologiem, pedagogiem, mediatorem i doradcą obywatelskim, specjalistą ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Psycholog przeprowadził 10 godzin spotkań. Spotkania dotyczyły m.in. dzieci z rodziny, w której ojciec jest uzależniony od alkoholu, dodatkowo spotkania dotyczyły uzależnienia od dopalaczy, spraw o demoralizację.
- Pedagog przeprowadził 25 spotkań z osobami dotkniętymi szeroko rozumianymi problemami wychowawczymi. Spotkania miały na celu przezwycięzenie trudności wychowawczych, zarówno w domu, jak i w szkole, w spotkaniach uczestniczyli zarówno rodzice z dziećmi, jak i sami dorośli.
- Doradca obywatelski przeprowadził 20 godzin spotkań z osobami skierowanymi przez prawnika. Spotkania dotyczyły rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poradnictwa w ramach interwencji kryzysowej. Powyższe problemy poruszane były również u specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 25 godzin.
- Również w ramach realizacji zadania była świadczona pomoc przez mediatora w wymiarze 15 godzin, w szczególności w zakresie alimentów.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Kierunki działań:

- Opracowanie, realizacja oraz dofinansowywanie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Rozpowszechnianie informacji na temat podmiotów realizujących program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.
- Kierowanie wniosków do sądu o kierowanie osób skazanych za przemoc w rodzinie do udziału w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych.
- Monitoring udziału osób stosujących przemoc w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych, badanie skuteczności udziału w programie przez okres 3 lat.
- Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” przez uprawnione podmioty
- Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.
- Realizowanie wyroków sądowych dotyczących przymusu leczenia osób uzależnionych, u których występuje zjawisko przemocy.

- Podejmowanie działań w zakresie izolacji sprawcy od ofiary poprzez zastosowanie środków zapobiegawczych w postaci nakazu opuszczenia lokalu, zakazu zbliżania się, dozoru policyjnego, tymczasowego aresztu.
- Skuteczna reakcja na ponowne stosowanie przemocy wobec najbliższych przez osoby uprzednio skazane przez sąd poprzez występowanie z wnioskiem do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo odwołania warunkowego zwolnienia.
- Współdziałanie pomiędzy służbami w zakresie wymiany informacji dotyczących monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Powyższe działania były realizowane przez:

Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2021– 2025 został przyjęty do realizacji uchwałą Nr LIII/472/2021 Rady Miejskiej w dniu 22 lutego 2021 roku. Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej stanowi integralną część systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jaki funkcjonuje na terenie Gminy Miasta Radomia. Jego zadaniem jest uzupełnienie różnych form interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców.

W 2023 roku Gmina Miasta Radomia nie realizowała programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

Działania wobec sprawców przemocy były podejmowane przez pozostałych partnerów w następującym zakresie:

1. Komenda Miejska Policji w Radomiu

W 2023 roku w odbywających się grupach roboczych/diagnostyczno - pomocowych udział brali dzielnicowi, którzy prowadzili rozmowy dyscyplinujące z osobami stosującymi przemoc domową. Ponadto dzielnicowi realizowali przydzielone im zadania, monitorowali sytuację w rodzinie, rozmawiali ze sprawcami przemocy informując o odpowiedzialności karnej. Od dnia 30 listopada 2020 roku Policja otrzymała nowe uprawnienia polegające na wydaniu nakazu natychmiastowego opuszczeniu wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub/i zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wobec osoby, która swoim zachowaniem stosuje przemoc oraz stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą. Ponadto od dnia 15 sierpnia 2023 roku funkcjonariusze Policji uzyskali kolejne uprawnienia w postaci prawa do zastosowania wobec osoby stosującej przemoc domową zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy i przebywania na tym terenie. Przedmiotowe rozwiązania mają na celu stworzenie skutecznego systemu ochrony osób dotkniętych przemocą domową oraz szybkiego izolowania sprawców przemocy. W minionym roku na terenie miasta Radomia

funkcjonariusze 40 razy zastosowali powyższe środki. W 7 przypadkach doszło do ich złamania.

2. Prokuratura Rejonowa Radom – Wschód i Prokuratura Rejonowa Radom – Zachód

Realizując ustawowe zapisy podejmowano zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w toku prowadzonych 177 postępowań o przestępstwo z art. 207 kk, w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zastosowane zostały środki zapobiegawcze w postaci:

- nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w 11 postępowaniach;
- zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego w 21 postępowaniach;
- zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym w 20 postępowaniach;
- dozoru policji – w 23 postępowaniach;
- tymczasowego aresztu w 9 postępowaniach.

W ramach działalności poza karnej zostało skierowanych do sądu 16 wniosków o pozbawienie władzy rodzicielskiej w oparciu o przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Ponadto Prokuratury Rejonowe udostępniają dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także dane z zakresu realizowanych przez nie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. W tym zakresie Prokuratury Rejonowe współpracują z Prezydentem Miasta Radomia, który to podmiot przesyła do jednostek dane teleadresowe instytucji i podmiotów realizujących oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

3. Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych

Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu KSS wykonujący orzeczenia w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Radomiu w okresie od stycznia do grudnia 2023 roku realizowali zadania Programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom poprzez:

- w przypadku braku poprawy zachowania sprawcy przemocy, lekceważącego stosunku do obowiązków wynikających z orzeczenia sądu, nałożonych obowiązków lub też innego nagannego postępowania, składali do sądu wnioski wobec sprawców o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności lub odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia, oddanie po dozór, nałożenie odpowiedniego obowiązku probacyjnego;
- aktywny udział w spotkaniach grup roboczych, diagnostyczno - pomocowych, wymieniają informacje na temat skazanych, współpracują z instytucjami państwowymi i organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc osobom uwikłanym w przemoc.

4. Areszt Śledczy w Radomiu

Od stycznia do grudnia 2023 roku w Areszcie Śledczym w Radomiu realizowano cyklicznie oddziaływania wobec sprawców przemocy w rodzinie w ramach programów edukacyjno – korekcyjnych „Stop przemocy, druga szansa” oraz opartych na „Modelu Duluth”. W 2023 roku zrealizowano łącznie 5 edycji ww. programów, w których uczestniczyło 40 osadzonych.

5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radomiu

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmowała następujące działania wobec sprawców przemocy:

- 58 osób zmotywowano do podjęcia leczenia odwykowego.
- 173 osoby skierowano na badania przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
- W 21 przypadkach wystąpiono do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu o wgląd w sytuację rodziny.
- Skierowano 150 wniosków do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.
- 88 sprawców przemocy motywowano do udziału w programie korekcyjnym.

6. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu realizuje zadania związane z obszarem przemocy w rodzinie. Świadczy pomoc ofiarom przemocy domowej polegającą na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania czy też zmiany życiowe, mające na celu całkowite ustanie przemocy. Prowadzona interwencja kryzysowa obejmowała działalność ambulatoryjną i hostelową, prowadzono specjalistyczne poradnictwo, terapię, mediację. Ww. działania były podejmowane w stosunku do ofiar przemocy. Natomiast w stosunku do sprawców przemocy działania Ośrodka polegały na:

- informowaniu o konsekwencjach działań przemocowych,
- informowania organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w Radomiu, III Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodziny, kierowaniu sprawców celem podjęcia leczenia odwykowego.

7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku MOPS w Radomiu zajmuje się obsługą administracyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia. Zgodnie z Regulaminem Zespołu Interdyscyplinarnego przy Zespole Przeciwdziałania

Przemocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonowały Stałe Grupy Robocze, grupy diagnostyczno – pomocowe, w skład których wchodzi pracownik socjalny, psycholog, dzielnicowy, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciel oświaty, służby zdrowia, kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych instytucji, specjaliści w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870) osoby stosujące przemoc domową są wzywane na posiedzenie grupy roboczej/diagnostyczno - pomocowej. W 2023 roku odbyło się **1811** spotkań grup, podczas których między innymi zostało wypełnionych 529 formularzy „Niebieska Karta – D”, odnoszących się do osób stosujących przemoc domową. Podczas spotkań sprawcy byli pouczani o konsekwencjach prawnych wynikających ze stosowania przemocy wobec osób najbliższych, byli zobowiązani do podjęcia leczenia odwykowego, czy udział w programie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy.

8. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

Poradnia realizowała program terapii dotyczący sprawców przemocy oraz ofiar przemocy podczas sesji indywidualnych i grupowych. Na zajęciach grupowych z destrukcji pacjenci otrzymują wiedzę o zjawisku przemocy. W 2023 roku Poradnia przyjęła na terapię 1072 pacjentów uzależnionych i 281 osób współuzależnionych. Udzielono 657 porad lekarskich, 121 porad udzielił psycholog a 8983 terapeuci uzależnień.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

- Opracowanie i realizacja szkoleń kierowanych do służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia.
- Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – superwizja, coaching, grupy wsparcia, pomoc psychologiczna.

Powyższe działania były realizowane przez:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Pracownicy Zespołu Przeciwdziałania Przemocy brali udział w konferencjach oraz w

szkoleniach online z zakresu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Ponadto uczestniczyli w warsztatach przeprowadzonych w ramach projektu *Wsparcia rozwoju pracowników polskiego systemu pomocy społecznej Case Management realizowanych wspólnie z Polskim Towarzystwem Superwizji Pracy Socjalnej, Biurem UNCEF ds. Reagowania na Potrzeby Uchodźców w Polsce*, którego celem było opracowanie schematów postępowania w sytuacji krzywdzenia dziecka.

2. Komenda Miejska Policji w Radomiu

W 2023 roku Funkcjonariuszom Policji przeprowadzono instruktaże z zakresu realizacji zadań wynikających z Wytycznych nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 grudnia 2020 roku w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Dzielnicy brali udział w realizacji projektu *Wsparcia rozwoju pracowników polskiego systemu pomocy społecznej Case Management wspólnie z Polskim Towarzystwem Superwizji Pracy Socjalnej, Biurem UNCEF ds. Reagowania na Potrzeby Uchodźców w Polsce* oraz pracownikami MOPS w Radomiu, mającego na celu opracowanie schematów postępowania w sytuacji krzywdzenia dziecka.

Policjanci uczestniczyli w konferencji *Skrzydła dla kobiet* zorganizowanej przez Radomskie Stowarzyszenie Mosty, na której zostały omówione prawne, społeczne i emocjonalne aspekty przemocy wobec kobiet oraz konferencji zorganizowanej przez Radomski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli dot. współpracy służb w przypadku podejrzenia przemocy dla dyrektorów i pracowników szkół odpowiedzialnych za procedurę „Niebieskie Karty”. Dodatkowo Wydział Prewencji KMP w Radomiu wraz z Włodzimierzem Wolskim Dyrektorem Ośrodka Interwencji Kryzysowej zorganizowali szkolenie dla dyrektorów szkół w Radomiu dot. realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

3. Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych oraz Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującego Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich

Kuratorzy byli uczestnikami szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4. Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Radomiu

Pracownicy oświaty brali udział w szkoleniach:

- *Wirtualna rzeczywistość - przede wszystkim bezpieczeństwo;*
- *Drogi do zdrowej szkoły-wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży;*
- *Przemoc domowa- współdziałanie służb w realizacji procedury Niebieskiej Karty;*
- *Obowiązki przedszkola/szkoły/placówki w obszarze ochrony małoletnich przed krzywdzeniem;*
- *Wokół relacji;*
- *Jak zdjąć nogę z gazu czyli kilka słów o życiu psychicznym nastolatków;*
- *Jak zapobiegać samouszkodzeniom i próbom samobójczym wśród nastolatków;*

- *Higiena cyfrowa;*
- *Obserwuj i reaguj- próby samobójcze wśród dzieci i młodzieży;*
- *Wsparcie społeczne dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin oraz osób z najbliższego środowiska;*
- *Dzieci i młodzież w kryzysie;*
- *Przemoc w szkole - jak można wspierać uczniów;*
- *Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w Internecie;*
- *Profilaktyka uzależnień chemicznych i behawioralnych;*
- *Profilaktyka używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież jako zadanie szkoły;*
- *Samobójstwa-etiologia, profilaktyka, interwencja;*
- *Rodzic na zastępstwo, miłość na zawsze-bezpieczeństwo i troska o dziecko;*
- *Jak pomóc dziecku w kryzysie psychicznym?;*
- *Przemoc domowa;*
- *Agresja dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. Profilaktyka i przeciwdziałanie;*
- *Drogi do samodzielności, wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi;*
- *Szkoła przyjazna i bezpieczna. Przeciwdziałanie zagrożeniom;*
- *Wczesne wykrywanie symptomów zachowań samobójczych oraz podejmowanie interwencji;*
- *Kryzys psychiczny a samodzielność;*
- *Zachowania trudne uczniów;*
- *Uczeń, który się samookalecza;*
- *Hejt w szkole-jak przeciwdziałać przemocy werbalnej;*
- *Trening radzenia sobie ze złością;*
- *Style uczenia się dzieci i młodzieży;*
- *Samouszkodzenia-zrozumieć, aby dobrze pomagać;*
- *Czym jest higiena cyfrowa i w jaki sposób o nią właściwie zadbać;*
- *Edukuj-Wspieraj -Bądź;*
- *Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w Internecie;*
- *Depresja- zrozumieć, pokonać- kontekst teoretyczny i praktyczny;*
- *Agresja i przemoc fizyczna i psychiczna ze strony innych uczniów lub osób dorosłych;*
- *Ochrona małoletnich przed krzywdzeniem;*
- *Wspomaganie wychowawczej roli rodziny;*
- *Formy rodzinnej pieczy zastępczej;*
- *Jak rozpoznać oraz reagować na krzywdzone dziecko w rodzinie;*
- *Doświadczenie przemocy w dzieciństwie- skutki w życiu dorosłym;*
- *Trudne emocje, trudne sytuacje, jak pomóc sobie oraz dziecku w trudnych sytuacjach;*
- *Kompetencje emocjonalno-społeczne uczniów;*
- *Wsparcie ucznia, wychowanka z rodziny wieloproblemowej;*

- *Empatia-mój uczeń uczy się dbać o relacje, pracować w zespole i rozwiązywać sytuacje konfliktowe;*
- *Wzmacnianie kondycji psychicznej nastolatków;*
- *Wolni od uprzedzeń , wolni od przemocy;*
- *Wsparcie ucznia po próbie samobójczej;*
- *Funkcjonowanie dziecka w rodzinie z problemem alkoholowym;*
- *Jak wspierać młodzież w niestabilnym świecie?;*
- *Reaguj i wspieraj-działaj;*
- *Sposoby podnoszenia własnej wartości. Sposoby na lęki.*

Podsumowanie

Rok 2023 był czasem zmian. W dniu 9 marca 2023 roku została ogłoszona nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która z dniem 22 czerwca 2023 roku wprowadziła w życie nowe przepisy, pojęcia definicyjne i rozwiązania w zakresie pracy z rodziną doznającą przemocy domowej. Skutkowało to powołaniem na nowo Zespołów Interdyscyplinarnych, jak również powołaniem grup diagnostyczno – pomocowych, których praca została usystematyzowana w nowym Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta. Niemniej wszystkie wprowadzone zmiany nadal kładą nacisk na to, iż skuteczna pomoc ofiarom przemocy domowej możliwa jest tylko w przypadku zintegrowanego działania różnych służb i instytucji.

Profesjonalna pomoc świadczona w 2023 roku to przede wszystkim oddziaływania terapeutyczno - wspierające, które były skierowane do osób będących w sytuacji kryzysowej, spowodowanej przemocą ze strony najbliższych. Do zrealizowania przez instytucje świadczące pomoc osobom doznającym przemocy domowej wykorzystano formy pomocy m. in. poradnictwo prawne, psychologiczne, terapia indywidualna tak, by przekładały się one na tworzenie lepszej jakości życia osób, które korzystały z oddziaływań terapeutyczno - wspierających. Można stwierdzić, że tak realizowane działania zmniejszyły poczucie osamotnienia i bezradności wielu osób zgłaszających się po pomoc, co oznacza, że zniwelowały zagrożenie ich wykluczeniem społecznym. Usystematyzowanie działań, wprowadzenie dodatkowych nowych rozwiązań prawnych w zakresie izolacji sprawcy od ofiary dało możliwość dokonywania prawidłowej oceny, zwiększając tym samym się skuteczność udzielanej pomocy.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Miasta Radomia były realizowane na wszystkich niezbędnych poziomach. Na terenie Radomia funkcjonuje szeroko rozwinięta sieć instytucji, które zapewniają wszechstronną, profesjonalną pomoc rodzinom doznającym przemocy domowej. Decyzje podejmowane podczas spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego przyczyniły się do poprawy współpracy między poszczególnymi elementami systemu. Należy kontynuować realizację dotychczasowych zadań poprzez opracowanie na kolejne lata Programu, zawierającego działania, mające na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat promowania

metod wychowawczych bez użycia przemocy, upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym, jak i stosującym przemoc domową w celu tworzenia warunków skutecznego przeciwdziałania przemocy. Opracowując Program należy uwzględnić zadania, które zostaną zawarte w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej, jak i w uregulowaniach prawnych wprowadzonych nowelizacją ustawy o przeciwdziałania przemocy domowej.